

УДК 334.716:336.012.23(477)

О. М. Білак,
директор, ТОВ "Альтернатива-Закарпаття"
ORCID ID: 0000-0002-0205-4008

Н. М. Дочинець,
к. е. н., доцент кафедри сучасних інформаційних технологій та веб-дизайну,
Закарпатська академія мистецтв
ORCID ID: 0000-0002-7075-8760

DOI: 10.32702/2306-6806.2022.8.67

АДМІНІСТРУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ МЕДИЧНИХ ЦЕНТРІВ

O. Bilak,
Director, LLC "Alternativa-Zakaratta"
N. Dochynets,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department
of Modern Information Technologies and Web Design, Transcarpathian Academy of Art

ADMINISTRATION OF HEALTH CENTRE CASH FLOWS

Специфікою вітчизняних медичних центрів є складна система розподілених у часі надходжень і видатків, що потребують багатоканальної системи контролю. Адміністрація медичних центрів приймає розрахункові документи щодо перерахування коштів від клієнтів, готівку, платіжні картки за місцем реалізації послуг, видає готівкові кошти за надану послугу, оформлює розрахункові документи щодо перерахування коштів у банк клієнта тощо. Крім того, є потреба у специфічній системі планування та організації керування грошовими потоками, що зумовлено унікальністю господарської діяльності з надання медичної допомоги та іншого медичного обслуговування. Відтак дослідження орієнтоване на визначення специфіки адміністрування грошових потоків медичних центрів в Україні. Згідно з результатами дослідження доведено, що система адміністрування грошових потоків медичних центрів має базуватися на алгоритмах прямого та непрямого підрахунку чистого грошового потоку, зачіпаючи процеси їх планування, організації та контролю. Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у вдосконаленні систем адміністрування грошових потоків інших закладів приватної медицини — клінік, лабораторій, лікувально-курортних установ.

The specificity of domestic health centers is a complex system of time-distributed revenues and expenditures requiring a multi-channel monitoring system. The administration of medical centers accepts settlement documents on the transfer of funds from clients, cash, and payment cards at the place of realization of services issues cash for unproven services, and makes settlement documents on the transfer of funds to the client's bank, etc. In addition, there is a need for a specific system of planning and management of cash flows due to the uniqueness of economic activities in the provision of health care and medical services. Therefore, the study focused on determining the specifics of the administration cash flows of medical centers in Ukraine. The study proved that the system of administration of cash flows of medical centers should base on the algorithms of direct and indirect accounting of the net cash flow, affecting the processes of their planning, organization, and control. The study proved that the algorithm of indirect calculation of the net cash flow is a priority for the medical center since it gives an estimation of profit in terms of working capital at a given moment. It allows the administration to assess the quality of cash flows in the short term. The authors noted that the algorithm of direct accounting of the net cash flow determines internal factors that influence the components of such a flow in the range of medical centers. The results of the study illustrated that the different factions of the algorithms of direct and indirect accounting of the net cash flow should allocate and, if possible, detail all operations related to the movement of funds. It requires their synthetic combination and the separation of all inflows and outflows of the health center by activity, in particular: inflows and outflows from the main economic activity; inflows and outflows from investment activities; inflows and outflows from monetary activities. The prospects of further developments in this direction are in the improvement of the systems of cash flow administration of other private medical institutions.

Ключові слова: медичний центр, грошовий потік, кошти, реалізація послуг.
Key words: health center, cash flow, funds, services implementation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Ринок приватної медицини в Україні почав формування в 90-х р., однак оформився, як окрема ланка закладів (клінік, лабораторій, лікувально-курортних ус-

танов та медичних центрів), у 2000—2010-х рр. [1]. Наразі приблизний обсяг охоплення приватної медицини в Україні становить 10—15% від загальної кількості пацієнтів [1]. При цьому все більшого розповсюдження набувають саме медичні центри, підтвердженням цього є те, що деякі з них (зокрема медичні центри ТОВ "Медікс-

рей Інтернешнл Груп" та ТОВ "Медичний центр "Меді-кап", ТОВ ІСІДА-IVF, ТОВ "Неомед 2007" тощо) стали одними з лідерів ринку медичних послуг в Україні [3]. При цьому специфікою вітчизняних медичних центрів є досить складна система розподілених у часі надходжень і видатків грошових коштів та їх еквівалентів, що формуються в процесі їх господарської діяльності та потребують багатоканальної системи контролю грошових потоків. Зокрема, адміністрація медичних центрів приймає розрахункові документи щодо перерахування коштів від клієнтів, готівку, платіжні картки за місцем реалізації послуг, видає готівкові кошти за надану послугу, оформлює розрахункові документи щодо перерахування коштів у банк клієнта (у тому числі в разі відмови від послуги та на інші цілі) тощо. Крім того, є потреба у специфічній системі планування та організації керування грошовими потоками, що зумовлено унікальністю господарської діяльності з надання медичної допомоги та іншого медичного обслуговування. В медичних центрах номенклатура послуг включає медичні послуги різних фахівців, діагностичні та лабораторні дослідження. Водночас багато медичних центрів мають виключно медичну спрямованість, а їх чистий грошовий потік часто формується згідно з кабінетною специфікою, за якої в одному кабінеті прийом пацієнтів ведуть одразу кілька фахівців по черзі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед публікацій, у яких започатковано часткове розв'язання проблеми адміністрування грошових потоків, нами виділені праці Кошельок Г., Грінченко Р. [2], Надточій С.І. [5], Піскунова Н.О. [6], Спільник І., Загородної О. [7]. Водночас у більшості виділених праць визначено питання адміністрування, орієнтуючись лише на малоінформативний показник чистого грошового потоку, що формується за стандартною методикою узагальненого обрахунку різниць додатних і від'ємних потоків. Враховуючи складність обліку та керування формотворчими додатними (або позитивний) та від'ємними (або негативний) грошовими потоками, такий підхід неможливо застосувати у практиці медичного центру. Це зумовлено не тільки тим, що чистий грошовий потік динамічний, але і тим, що він має формуватися залежно від номенклатури послуг. Відтак, у процесі дослідження автори спиралися на деякі науково-популярні ресурси, присвячені організації медичного обслуговування в медичних центрах [1;3], а також наукові статті загального характеру (що висвітлюють питання планування,

організації та контролю грошових потоків) (серед яких праці Маслиган О.О. [4], Черниченко Т.А. та Витковської А.В. [8]).

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті полягає у визначенні специфіки адміністрування грошових потоків медичних центрів в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Під адмініструванням грошових потоків медичних центрів будемо розуміти керування його додатними та від'ємними значеннями, що спрямовано на максимізацію чистого грошового потоку (або Free cash flow). Відповідно до цього функція максимізації чистого грошового потоку, що реалізується через його планування, організацію та контроль згідно з фрагментом обрахунку різниць за класичним алгоритмом (1) є помилковою. Це зумовлено змістом такого алгоритму, що представлений нижче:

$$\text{Free cash flow} = \text{Приток} - \text{Відтік} \quad (1);$$

де Приток — отримані кошти за певний період, що відповідають грошовим надходженням медичного центру, сформованими за авансами та рахунками, сплаченими клієнтами;

Відтік — витрачені кошти за певний період, що відповідають зобов'язанням медичного центру (які пов'язані з основною діяльністю (або операційні), пов'язані з інвестиційною діяльністю (або з розширенням та оновленням виробництва), та пов'язані з соціальним розвитком).

При застосуванні такого алгоритму процес адміністрування буде недосконалим, оскільки він гарантуватиме лише достатність грошових коштів у короткостроковій перспективі. За логікою застосування алгоритму (1) ідеальним буде будь-який момент при якому сукупні грошові надходження медичного центру перевищують його видатки. При цьому дія алгоритму ігнорує той факт, що позитивний чистий грошовий потік не завжди передбачає ефективність використання коштів медичного центру, також збалансованість та синхронність позитивного і від'ємного грошових потоків. Крім того, за таких умов при адмініструванні ігнорують той факт, що чистий грошовий потік має збільшуватися у довгостроковій перспективі, максимізуючи кошти на рахунок в банку та в касі. Для ефективного розвитку медичного центру вкрай важливим є не одночасне перевищення надходжень над видатками, а поступове доведення до максимуму чистого грошового потоку та підтримка його у відповідному стані. Відтак для якісного адміністрування необхідне досягнення глибшого розуміння складових чистого грошового потоку, що сприятиме не тільки унаочненню основних джерел припливу та відтоку, але й різноспрямованої їх оцінки. Моментні ряди динаміки мають формуватися таким чином, щоб унаочнювати та сприяти такому стану грошових потоків, у якому вони збалансовані, одночасні й характеризуються ефективним використанням. Це може бути забезпечено через алгоритми [2; 5; 6]:

1. Непрямого обрахунку чистого грошового потоку, орієнтовані на ідентифікацію операцій, пов'язаних з рухом коштів, інших статей балансу, що сприяють дослідному коригуванню чистого прибутку. При цьому вихідним елементом є чистий прибуток або збиток.

2. Прямого обрахунку чистого грошового потоку, орієнтовані на ідентифікацію позитивного грошового потоку або припливу (що складається з виторгу від надання послуг та отриманих авансів) та негативного грошового потоку або відтоку (що складається з витрат, пов'язаних із наданням послуг). При цьому вихідним елементом є виторг.

Слід зазначити, що алгоритм непрямого обрахунку чистого грошового потоку є пріоритетним для ме-

Таблиця 1. Характеристика операційних притоків медичних центрів

Приток	Деталізація за напрямками
Детальна медична послуга (ДМП)	за притоком коштів елементарна й неподільна (наприклад, ін'єкція, заклад історії хвороби тощо). В окремих медичних центрах може не розглядатися як окремий об'єкт ціноутворення. Відтак окремо не інтегруватиме притоку коштів.
Проста медична послуга (ПСМ)	за притоком коштів елементарна та неподільна, формується за схемою «Пацієнт» + «Спеціаліст» = «Один елемент профілактики, діагностики чи лікування»
Складна медична послуга (СМП)	утворена притоком коштів від кількох простих послуг (приток є специфічним, оскільки залежить від політики ціноутворення, випадку лікування та технологічного процесу з надання послуги);
Комплексна медична послуга (КМП)	приток коштів від різних видів медичних послуг, націлених на отримання якого-небудь результату, що не може бути отриманий шляхом надання іншої послуги (наприклад, з профогляду).
Інша медична послуга (ІМП)	іноді, як окремі елементи операційних притоків медичних центрів виділяються діагностичні та лабораторні дослідження.

Джерело: сформовано на основі [1; 2].

дичного центру. Він надає оцінку прибутку у розрізі оборотних коштів на конкретний момент, а отже, характеризує якість адміністрування грошових коштів у короткостроковій перспективі. Водночас пропонуємо використовувати саме синтетичне поєднання алгоритмів прямого та непрямого обрахунку чистого грошового потоку. Це зумовлене тим, що відмовитися від застосування алгоритму прямого обрахунку для медичного центру не можна. Для комплексного планування та контролю грошових потоків (що є базовими елементами процесів адміністрування) потрібно враховувати безліч внутрішніх чинників, які впливають на складові такого потоку, за номенклатурою послуг медичних центрів. Це дозволяє сформувати дієві заходи щодо запобігання виникнення проблем із грошовим потоком у наступних звітних періодах (зокрема таких, що стосуються грошових відносин між центром і фізичними особами та суб'єктами господарювання, та грошових відносин всередині господарюючого суб'єкта). Звертаємо увагу на те, що синтетичне поєднання алгоритмів прямого та непрямого обрахунку чистого грошового потоку потребує поділу всіх притоків і відтоків медичного центру за напрямками його діяльності, зокрема у розрізі: притоків і відтоків від основної (операційної) господарської діяльності; притоків і відтоків від інвестиційної діяльності; притоків і відтоків від фінансової діяльності. Розглянемо докладно окреслені складові.

Притоки та відтоки від основної (операційної) господарської діяльності медичного центру інтегруються при основній діяльності, під час якої надається медична допомога та інше медичне обслуговування на підставі ліцензії. При цьому операційні притоки формуються як надходження від оплати клієнтами рахунків за надані детальні, прості, складні або комплексні медичні послуги різних фахівців або інші послуги надані на підставі договору або на інших засадах (табл. 1).

До операційних відтоків слід віднести всі витрати на надання окреслених послуг (наприклад, оплату праці, медикаменти, зношення м'якого інвентарю, оплату транспортних послуг, оплату послуг зв'язку, оплату комунальних послуг, оплату інших послуг та інші поточні витрати, витрати на експлуатацію основних фондів тощо).

Притоки і відтоки від інвестиційної діяльності медичного центру інтегруються при розширенні операційної діяльності, при вкладенні вільних коштів у нові напрямки діяльності, дочірні медичні центри тощо. До інвестиційних видатків слід віднести оплату поставачам медичного та іншого обладнання, яка приймається на баланс як необоротні кошти; оплату за придбані будинки, споруди; оплату з транспортування, встановлення та демонтажу основних засобів; сплату відсотків

Таблиця 2. Прямий обрахунок чистого грошового потоку медичних центрів "Матері та дитини" ТОВ "Неомед 2007", за 2020–2021 рр.

Показники*	тис. грн		Структура, %		Зміни складових потоку		
	2020	2021	2020	2021	Тис. грн	у %	Темп зміни (+;-), %
Залишок коштів на поч. періоду	5423690	572455			-4851235		-89,45
Приплив коштів - разом:	37279320	47192427	100	100	9913107	0	26,59
від операційної діяльності, зокрема послуги з:	34736732	40065592	93,18	84,89	5328860	-8,3	15,34
- лікування безпліддя ^{(1);}	25357814	28847226	68,02	61,13	3489412	-6,9	13,76
- спостереження вагітності ^{(2);}	1042102	1242033	2,80	2,63	199931	-0,2	19,19
- психологічної підтримки ^{(3);}	347367	600984	0,93	1,27	253617	0,3	73,01
- гінекологія та профілактика ^{(1; 2);}	3821041	5208527	10,25	11,04	1387486	0,8	36,31
- консультація уролога ^{(3);}	1945257	1762886	5,22	3,74	-182371	-1,5	-9,38
- консультація андролога ^{(3);}	1389469	1282099	3,73	2,72	-107370	-1,0	-7,73
- лабораторна діагностика ^{(4);}	833682	1121837	2,24	2,38	288155	0,1	34,56
від інвестиційної діяльності	423	0	0,00	0,00	-423	0,0	-100,0
від фінансової діяльності	2542165	7126835	6,82	15,10	4584670	8,3	180,3
Витрачання коштів - разом, зокрема:	42130555	47108758	100	100	4978203	0	11,82
від операційної діяльності	32706487	37437852	77,63	79,47	4731365	1,84	14,47
- лікування безпліддя ^{(1);}	19623892	22088333	46,58	46,89	2464440	0,3	12,56
- спостереження вагітності ^{(2);}	925594	1123136	2,20	2,38	197542	0,2	21,34
- психологічної підтримки ^{(3);}	294358	486692	0,70	1,03	192334	0,3	65,34
- гінекологія та профілактика ^{(1; 2);}	4905973	5990056	11,64	12,72	1084083	1,1	22,10
- консультація уролога ^{(3);}	1864270	1871893	4,42	3,97	7623	-0,5	0,41
- консультація андролога ^{(3);}	1635324	1497514	3,88	3,18	-137810	-0,7	-8,43
- лабораторна діагностика ^{(4);}	3457076	4380229	8,21	9,30	923153	1,1	26,70
від інвестиційної діяльності	9424068	4726906	22,37	10,03	-4697162	-12,3	-49,84
від фінансової діяльності	0	4944000	0,00	10,49	4944000	10,5	-
Залишок коштів на кінець року	572455	656124			83669		14,62
Чистий грошовий потік	-4851235	83669	100	100	4934904	0	-101,7
- від операційної діяльності	2030245	2627740	-41,85	3140,64	597495	3183	29,43
- від інвестиційної діяльності	-9423645	-4726906	194,25	-5649,53	4696739	-5844	-49,84
- від фінансової діяльності	2542165	2182835	-52,4	2608,89	-359330	2661	-14,13

Примітка:

* (1) (КМП); (2) СМП; (3) ПМП; (4) ІМП.

Джерело: фінансова звітність ТОВ "Неомед 2007".

за кредитами. До інвестиційних потоків слід віднести витрату від інвестицій.

Притоки і відтоки від фінансової діяльності медичного центру інтегруються, якщо здійснюються операції з цінними паперами, валютні (пов'язані із забезпеченням операційної діяльності), депозитні тощо. До фінансових відтоків слід віднести повернення кредитів та позик; виплати відсотків за кредитами та позиками; погашення власних облігацій, відсотків і купонів за ними, погашення власних векселів; платежі із розподілу прибутку медичного центру. До фінансових потоків слід віднести надходження відсотків за видані позики; одержані дивіденди від вкладень в

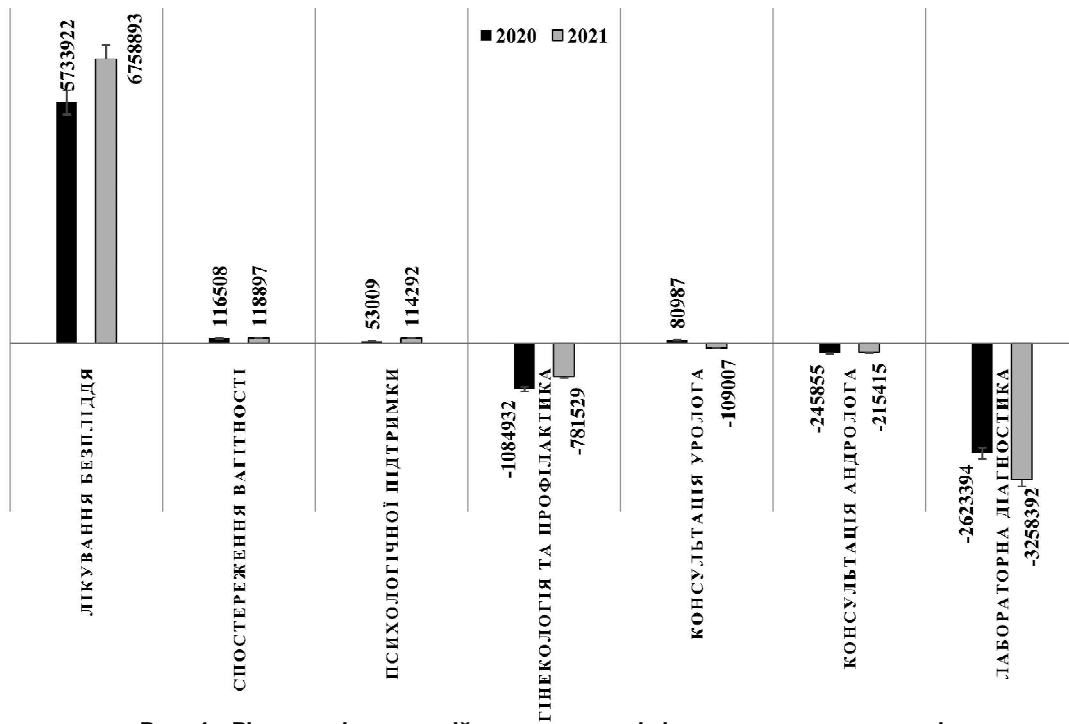

Рис. 1. Різниця між операційним притоком і відтоком медичних центрів "Матері та дитини" ТОВ "Неомед 2007", за 2020–2021 рр.

Джерело: фінансова звітність ТОВ "Неомед 2007" та дані табл. 2.

акції; приплив капіталу від випущених облігацій, векселів тощо.

Отже, розглянемо запропоновану нами систему адміністрування грошових потоків на прикладі зведених даних медичних центрів "Матері та дитини" ТОВ "Неомед 2007" (які пропонують послуги репродуктивного здоров'я). При цьому, як основу для прямого обрахунку чистого грошового потоку найкраще використовувати фінансову звітність ТОВ "Неомед 2007" за 2020–2021 рр. За її показниками очевидним є те, що основними джерелами припливу та відтоку коштів є переважно операційна діяльність (табл. 2).

Отже, у 2020 р. на операційні потоки припадало 93,18% доходу та 77,63% відтоку, а в 2021 р. — 84,89 та 79,47% відповідно. При цьому прямий обрахунок чистого грошового потоку виявляє, що найбільша частка операційного доходу формується за рахунок послуг з лікування безпліддя (в 2021 р. на цю складову припада-

ло 68,02 % операційного доходу, а в 2021 р. — 61,13 %). Аналогічне становище за відтоками (у яких також переважають витрати на надання послуг з лікування безпліддя).

Деталізовані обрахунки різниць за видами операційних доходів і відтоків, виявляють їх неефективне використання за послугами гінекології та профілактики, консультація уролога, консультація уролога, лабораторна діагностика. Про це свідчать від'ємні значення між відтоками та притоками (рис. 1). Зокрема, за послугами:

1) з гінекології та профілактики (у 2021 р. від'ємна різниця складала -781529 тис. грн, у 2020 р. -1084932 тис. грн);

2) консультація уролога (у 2021 р. від'ємна різниця складала -109007);

3) консультація андролога (у 2021 р. від'ємна різниця складала -215415 тис. грн, у 2020 р. -245855 тис. грн);

4) лабораторна діагностика (у 2021 р. від'ємна різниця складала -3258392 тис. грн, у 2020 р. -2623394 тис. грн).

У межах системи адміністрування наочно проілюстровано, що алгоритм прямого обрахунку чистого грошового потоку автоматично модифікується під потоки коштів медичного центру. У підсумку обрахунок чистого грошового потоку чітко визначає зміст заходів із попередження проблем із грошовим потоком на наступні звітні періоди, що є основою якісного адміністрування грошових потоків медичних центрів, хоча при цьому відсутня інформація, щодо заборгованості.

Отже, для медичних центрів "Матері та дитини" ТОВ "Неомед 2007", щоб попередити проблеми з грошовим потоком у 2022 р., необхідне коригування цін за окремими об'єктами ціноутворення, на %, що забезпечить хоча б мінімально необхідне підвищення операційних притоків, зокрема на: +15% для послуг із гінекології та профілактики; на 6,2% для послуг консультації уролога; на 16,8% для послуг консультації андролога; на 190% для послуг лабораторної діагностики.

Задля основи для непрямого обрахунку чистого грошового потоку найкраще використовувати дані бухгалтерського обліку ТОВ "Неомед 2007" та балансовий

Таблиця 3. Непрямий обрахунок чистого грошового потоку медичних центрів "Матері та дитини" ТОВ "Неомед 2007", за 2020–2021 рр.

Джерело припливу / відтоку грошей	Абсолютне значення, тис. грн	
	2020	2021
чистий прибуток (збиток)	2183133	2441392
амортизація	0	0
Притоки та відтоки		
необоротні активи (включаючи вартість програмного забезпечення обчислювальної техніки)	-12424007	-4319404
запаси медикаментів, м'якого інвентарю та ПДВ	-19275	-313039
дебіторська заборгованість, короткострокові фінансові вкладення, інші оборотні активи	1160904	-1427820
у т.ч. прострочена дебіторська заборгованість	-1278	-999474
капітал накопичений (використання прибутку)	-918	-1154
довгострокові пасиви	0	4725000
короткострокові кредити та позики	2542165	-2542165
кредиторська заборгованість та інші	1706763	1520859
грошовий потік за період	-4851235	83669
грошовий потік на кінець періоду	572455	656124

Джерело: дані бухгалтерського обліку ТОВ "Неомед 2007".

метод аналізу, який пов'язує притоки та відтоки коштів. За даними такого обрахунку (табл. 2) є очевидним рух до максимізації прибутку, який на кінець 2021 р. склав 656124 тис. грн (що на 83669 тис. грн вище за значення 2020 р.). Водночас обрахунок прибутку, у розрізі оборотних коштів на 2020—2021 рр., виявляє низку якості адміністрування грошових коштів у короткостроковій перспективі (через їх незбалансованість та не синхронність).

Інтерпретація складових, що зумовили результат, виявляє чітку орієнтацію на удосконалення структури капіталу медичного центру. При цьому, за даними табл. 3, очевидно, що через зміну статей балансу найбільшими є відтоки на необоротні активи (у 2021 р. вони склали -4319404 тис. грн). Однак, саме якість адміністрування грошових потоків знижує неефективний контроль за термінами погашення обов'язків та ймовірна відсутність планування надходження коштів від дебіторів. Це підтверджує наявний відтік за дебіторською заборгованістю, короткостроковими фінансовими вкладеннями та іншими необоротними активами. Хоча поява окреслених відтоків неминуча у господарській діяльності (внаслідок тимчасового розриву між платежами клієнтів і наданням послуги), однак для ТОВ "Неомед 2007" вони сформовані переважно сумнівною дебіторською заборгованістю (яка склала -999474 тис. грн). Щодо інших складових, які також негативно впливають на чистий грошовий потік у розрізі оборотних коштів, виділений значний відтік на короткострокові кредити та позики. Очевидно, що необхідно стежити за співвідношеннями показників дебіторської та кредиторської заборгованості. Безсумнівно, що визначені вище удосконалення можливі, якщо графічна інтерпретація складових, що зумовили результат (прибутку), складатиметься в режимі реального часу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ВКАЗАНОМУ НАПРЯМІ

Згідно з результатами дослідження доведено, що система адміністрування грошових потоків медичних центрів має базуватися на алгоритмах прямого та непрямого обрахунку чистого грошового потоку, зачіпаючи процеси їх планування, організації та контролю. При цьому авторами проілюстровано, що:

1. Алгоритм непрямого обрахунку чистого грошового потоку пріоритетний для медичного центру. Він надає оцінку прибутку у розрізі оборотних коштів на конкретний момент. Це дозволяє при адмініструванні грошових потоків оцінити якість грошових коштів у короткостроковій перспективі (їх збалансованість, синхронність). При цьому вихідним елементом алгоритму є чистий прибуток або збиток медичного центру;
2. Алгоритм прямого обрахунку чистого грошового потоку визначає внутрішні чинники, які впливають на складові такого потоку за номенклатурою послуг медичних центрів. Це дозволяє при адмініструванні грошових потоків визначити заходи з попередження проблем із грошовим потоком на наступні звітні періоди та забезпечити його ефективне використання. При цьому вихідним елементом алгоритму є виторг медичного центру.
3. Різностороння дія алгоритмів прямого та непрямого обрахунку чистого грошового потоку має виділити та по можливості деталізувати всі операції, що стосуються руху коштів. Це потребує їх синтетичного поєднання та поділу всіх притоків і відтоків медичного центру за напрямками діяльності, зокрема у розрізі: притоків і відтоків від основної (операційної) господарської діяльності; притоків і відтоків від інвестиційної діяльності; притоків і відтоків від фінансової діяльності.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі полягають у вдосконаленні систем адміністрування грошових потоків інших закладів приватної медицини — клінік, лабораторій, лікувально-курортних установ.

Література:

1. Берназ-Лукавецька О. Медичні послуги в Україні. URL: <https://jurist-blog.com.ua/medichni-poslugi.html>
2. Кошельок Г., Грінченко Р. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. Галицький економічний вісник, 2020. Вип. 2 (63). С. 231—242.
3. Куплю здоров'я: ТОП приватних медичних закладів України, YouControl, URL: <https://youcontrol.com.ua/data-research/kupliu-zdorovia-top-pryvatnykh-medychnykh-zakladiv-ukrayiny/>
4. Маслиган О.О. Роль економіко-математичного моделювання в підвищенні ефективності поточного управління активами: приклад туристичного підприємства, Актуальні проблеми економіки, 2016. Вип. 4. С. 408—415.
5. Надточій С.І. Аналіз грошових потоків підприємства з використанням динамічної мультиплікативної оцінки їх ефективності та дослідження їх рядів динаміки як завершальної складової аналізу грошових потоків підприємства в системі управління ними. Формування ринкових відносин в Україні, 2006. Вип. 8. С. 82—85.
6. Піскунова Н.О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. Економічний аналіз, 2016. Вип. 25 (2). С. 122—131.
7. Спільник І., Загородна О. Грошові потоки підприємства: комплексний аналіз за даними фінансової звітності. Міжнародний науковий журнал. 2017. Вип. 1—2. С. 67—85.
8. Черниченко Т. А., Витковская Л. В. Метод оптимізації денежных потоков организации. Экономический журнал. 2012. Вип. 25, С. 97—100.

References:

1. Bernaz-Lukavets'ka, O. (2019), "Medical services in Ukraine", *Ekspertni pravovi pozytsiyyi*, available at: <https://jurist-blog.com.ua/medichni-poslugi.html> (Accessed 02 Jan 2022).
2. Koshel'ok, H. and rinchenko, R. (2020), "Analysis of cash flows in the enterprise management system", *Halyts'ky ekonomichnyy visnyk*, vol. 2 (63), pp. 231—242.
3. YouControl (2018), "Buy health: TOP private medical institutions of Ukraine", available at: <https://youcontrol.com.ua/data-research/kupliu-zdorovia-top-pryvatnykh-medychnykh-zakladiv-ukrayiny/> (Accessed 09 Jan 2022).
4. Maslyhan, O.O. (2016), "The role of economic-mathematical modeling in increasing the effectiveness of current asset management: the example of a tourist enterprise", *Aktual'ni problemy ekonomiky*, vol. 4, pp. 408—415.
5. Nadtochiy, S.I. (2006), "Analysis of the company's cash flows using a dynamic multiplicative assessment of their efficiency and the study of their dynamics series as the final component of the analysis of the company's cash flows in their management system", *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukrayini*, vol. 8, pp. 82—85.
6. Piskunova, N.O. (2016), "Improvement of the scientific and methodological justification of the analysis of cash flows of enterprises", *Ekonomichnyy analiz*, vol. 25 (2), pp. 122—131.
7. Spil'nyk, I. and Zahorodna, O. (2017), "Cash flows of the enterprise: a comprehensive analysis based on financial reporting data", *Mizhnarodnyy naukovyy zhurnal*, Vol. 1—2, pp. 67—85.
8. Chernichenko, T.A. and Vitkovskaya, L.V. (2012), "Method for optimizing the organization's cash flows", *Ekonomicheskyy zhurnal*, vol. 25, pp. 97—100.

Стаття надійшла до редакції 25.07.2022 р.